

מסורת הש"ס

(א) [סוכה מ. גרמיה סג: ב"ק קד.] (ב) [שבת נא: א.] שבת קטנא. (ד) [לעיל לה. ועיינו]. (ה) [שבת קטנא: א.] שבת פא: א.] (ו) [בשבת שבתות לילא ועי' מו"ק. ט.] (ז) [ז"ל יקוס]. (ח) [ש"ב]. (ט) [משלפניו]. (י) [לצפירות ספר יצירה. שכן מנאף מפורש צ"ל לפרק יצירה ל"י שבת דונולו הרופא מלמדבריה וז"ל. (ב) [ש"ב]. (ג) [ז"ל אטילי].

הגרות הב"ח

(א) במשנה ולא מן העפר ולא מן המים כז"ל וזכית ולא מן הרעפים ממק: (ב) ר"ש ד"ה ותיב"א טו' לתוך שני און אית לן כז"ל וזכית מחמתל ממק: (ג) תוב ד"ה מלמטה וכו' היא פרוניקא אפלא דכוכב שרי אפוליה כוכב אסירא והמס:

גליון הש"ס

בתנ"י ולא מן הרעפים. בר"ק והל"ל לתא ועינ בתנ"י: תוב ד"ה דרי ב"ו ורוחק הוא יוצר. מרש"ל ועינ שפוט מהרש"ל ח"א ס' י"ד:

לעני רש"י

טרפ"ד [טרפ"ד]. חצובה [כעת שלוש גרלים]. פורג"ן [פורג"ן]. שפור לחמית [גרלים]. פורג"ן [פורג"ן]. לחצון את שני. לומברדיא"ה [לומברדיא"ה]. לומברדיא [אזרח בצפון איטליה]. טיבלי"ש [טיבלי"ש]. רעפיס.

מוסף רש"י

שמוסיקין בכלים. צו"ט שרי ראון לנטול ויטולס וימס לתוך אור (שבת קד.). ואין מסיקין בשברי כלים. דהו לה מוקפין ולא חוו לנטול (שם) אז: כשברי כלים שגברו בו צו"ט דהו לה טול. (שם כח. קמ.) דהשחל לא חוו לנטול. משום דחוו להסקה תמול לא לנטול קיימא (ע"ד רב). טוי לי בר אורא. צו"ט טוי. ושדי מעיה לשונרא. אלא לנטול להו משום שונרא ואע"י דהאידיה לא חוו לנטול, דלח אורא ארעא למיכלא צו"ט טוי. ומיהא מתמול לאס חוו קיימי (שבת קמב.). כיון דמיהא מעיה ח' מנע לה ע"ד אורמא. מאתמול דרתיא עלויה. ושנרא. וכן שהמטא נמי מוכן לנטול (שם קמב.). ונטול אדם קיסם משלפניו. קמין המוטעל על גבי קרקע ולא אמרין מוקפין נינהו (שבת קמב.). לחצון ח' שנינו. לישול הבשר שנין השמים ולחצות בנייה (שם) (שם לחצות).

המביא פרק רביעי ביצה

לג.

עין משפט
נר מצוה

בג א מיי פ"ד מהל' יו"ט הל' טו טו"ע: א"ח ס' מקד ספיף ו' ופי' שמו ספיף ו': מד ב מיי שם פ"ב הל"ג טו"ע שם ס' מקד ס' ביה"ה: מ"ה ג מיי פ"ד שם הל"ב יא סמג לאון עה טו"ע שם א"ח ס' מקד ספיף ו': ג: מד ב מיי פ"ב שם הל"ב יד סמג שם טו"ע: א"ח ס' מקד ספיף ו': מ"ה ג מיי פ"ד שם הל"ב יא סמג שם טו"ע: א"ח ס' מקד ספיף ו': מ"ה ג מיי פ"ב שם הל"ב יא טו"ע שם א"ח ס' מקד ספיף ו': ג:

כגון מטע שלנו שאין לה מחילות אלא שיש לה מחילות אך תימה לאמר צבצב (דף קטז:) היא פרוניקא (י) (אפלאג) דכוכב (י) אסירא והמס המחילות היו עשויות כזר וי"ל דשאני המס הואיל ורחב הכוכב יותר מדאי נעשה כהלה פ"ש"י דרז יהודה דהכא ס"ל כרבי יהודה לאוסר מוקפה ודבר שאין מתכוין אכל און ס"ל כ"ר"ש ודבר שאין מתכוין מותר ודוחק הוא לומר דכל הני מילתא דלא כ"ר"ש אלא נראה לומר דאפילו ר"ש מודה דהויא הכא אסור דהא דא"ר שמעון דבר שאין מתכוין מותר היינו כגון עשושה דבר שאין מתכוין לעשות מה שהוא עושה: **והלכתא יבשתא שרי רטיבא אסור.** דהלכתא אקבע אליבא דמאן דלית ליה מוקפה ולא נתנו עינים אלא להסקה אכל און דקי"ל כ"ר"ש שרי אפי' חורא רטיבא ודוחק הוא לומר דר"ש פליג אמאי דפקיס הש"ס ב וי"ל דאפילו לר"ש דנהי דלית ליה שנתנו עינים שלא להסקה היינו בדבר הראוי להסקה אכל רטיבא און ראיון להסקה: **דר"ש רבא וכו'.** פירש רש"י דכ"ר יהודה ס"ל וי"ל לא תכנס לישול אוד דלא נתנו עינים אלא להסקה * ודוחק הוא לומר דהש"ס קיימא דלא להלכתא אלא ודאי דאפילו ר' שמעון מודה דאסור משום דהוי תקפוני מנא:

ושדי מעיה לשונרא. פירש"י דלרבי יהודה הוה אסור לנטולין לימן לחמול דמתמול מוכן לאדם הוה ולא לכלבים וא"ר יהודה דאס לא היתה נצלה מעיו"ט אסור לימן לכלבים וגם אינו ראוי לימן לאדם לפי שאין דרך בני אדם לאכול בני מעים צו"ט דכלא הוה יס להם הרבה לאכול וא"ט כי משום שאינו אוכל מכן חוו מוקפין א"כ היכי מטלטלין בשר חי דחויא לכוס במסכת שבת (דף קמב.) הא אינו אוכל מהן משום שיש לו הרבה לאכול וי"ל דמיידי שכבר הסמיחו ולא הוי חזי לאדם ולר' יהודה היה אסור ומשני כיון דמסריחי כלומר כיון דהאי רבי ארעיו אומר נוטל אדם קיסם משלפניו. פירש"י ללא דוקא משלפניו דה"ה משלפניו נמי דקמני כל מה שצטרך מוכן הוא אלא נקט משלפניו משום רבנן דפליגי אח"כ דשרו דוקא להדליק אכל לחצון צו שניו לא ותימה דהא משמע דפרק המנוילה (שבת דף פא:) ושם דדוקא קמני דעבי התם אצנים של בית הכסא מהו להעלותו אחריו לגג וקא פשיט ליה דשריא ופרקי מיידי ר"א אומר נוטל אדם קיסם משלפניו דדוקא משלפניו אכל בכל החצר לא ואת אמרת דיכול להעלות לגג וי"ל דהה"נ דודאי דוקא קאמר דממשמע התם ואף על גב דקאמר כל מה שצטרך מוכן הוא היינו דדוקא גבי אכילה משום דאדם קובע לו מקום לאכילתו והיה לו להכין אכל גבי אש לא שייך דפעמים שאינו עושה מדורה צו"ט וכן מחלק התם צין אצנים לקיסם: **וחכמים אמורים מנבב משלפניו ומדליק.** פירש"י דמתרמי פליגי דאפילו להדליק דוקא משלפניו ולחצון שניו אפילו משלפניו לא דעינים לא נתנו אלא להסקה וקשה לפירושו דחכמים סבירא להו דלא להלכתא דפליגי בפלוגתא דרבי שמעון ורבי יהודה לכן ג"ל דטעמא דרבנן דלכך אסור לחצון שניו גזירה משום שמה יקטום וכן מסיק נמי בגמרא:

וכן זיעתא. צ"ל גקות הנמוגות ע"פ כלי חלול כעין טרפ"ד או על האסקללא אין מושיבין את הכלי תחלה ואח"כ יקדר עליו אלא יאחזנו זידו ויושיב הצילה עליו ואח"כ יושיב הכלי על הגמלים שלא יעשו כסדר צנין: **וכן קדרה.** ויקפנה תחלה ואח"כ יושיב הקדרה עליהם אלא העליונה יתלה באויר ויאחזנה זידו ויסדרו החציות תחתיה כצנין: **וכן פוריא.** מטות השמים שפורקין אותן ומחזירין לא יוקפו הכרעיים תחלה למת הארוכות ככרעיים ואח"כ יפרוס העור למעט שזוכיין עליו אלא פורס העור תחלה ויאחזוהו בני אדם צדיהם ואח"כ יציאו הארוכות ויקשרו הרצועות של עור צין ואח"כ יקפּו הכרעיים ויתנו הארוכות לתוכן: **וכן חציתא.** חציות שמסקרים בחוץ ומושיבין אחת על גבי שמים: **זדלס ס"ד.** ומי זה הסומך קדרה גדלת והלא משבר: **אימא וכן הדלס.** אין סומכין אותו בצקעת: **ור"ש מסיב.** דלית ליה מוקפה: **צנא אפי' ר"ש מודה.** כלומר הך פלוגתא לאו בצוקפה היא ואפי' ר"ש מודה כתיב דאסור הוא משום מוקפה אלא נראה כמוליכה ממוקם למקום שהוא נריך להנהיגה הרבה כגון למכור צוק: **חננא.** מחול ועל שם שני אדם סובצים והולכים צוק כעין סובצות במחלות קרו לה חננא: **חורא.** ענף עץ שהוא זה כקוף וראוי לתקעו צללי כעין שפוד ולללות בו: **ר"ג אפר.** צו"ט משום דמוקפה נינהו לנטול שלא עשאו לכלי מצעד יוס: **רטיבא.** שאינו ראוי לנטולו אפי' להסקה דכ"ע לא פליגי דאסור: **מה ני ללוסו.** צו. לתמוך לתוכו: **מה ני ללוסו גחלסו.** הרי ראוי לנטולו לעשותו גחלת ולולא צה: **והלכא נוי.** הך הלכתא אליבא דמאן דלית ליה מוקפה אקבע. אכל און כ"ר"ש ס"ל צין בצוקפה צין דבדר שאינו מתכוין וכר' יהודה כמכשירי אוכל נפש וכולהו שרו צין חורא צין סמיכת קדרות והקפת חציות ומדורתא וקדרה וכל האמוראים שאסרו את אלו למעלה תלמידי דרז הוו ורז סבר לה כרבי יהודה ומוקפה ואין קיימא לן כרבי שמעון: **דנש רבא נוי.** דכרבי יהודה ס"ל: **לייר.** דיר עליס: **אוד.** עץ לעשות אוד לתנור פורג"ן צלע"ז וטעמא משום דלא נתנו אלא להסיק אח"כ נעשה כלי מצעד יוס: **ואוד שנשבר.** צו"ט: **ושדי מעיה לשונרא.** השלך בני מעים לחמול ולר' יהודה אסור לנטולו ולתמוך לחמול דמתמול מוכן לאדם היה ולא לכלבים דקאמר אס לא היתה נצילה מע"ש אסורה: **כיון דמסריחי.** אס ייחס לזרזן מחו והיוס לא היה נריך להם מתמול דעמיה עליוהו להשליכם לחמול: **במתני' נוטל אדם קיסם משלפניו.** ממה שלפניו צנין: **לחצון צו שניו.** לישול בשר החוצץ צין שניו צורג"י צלע"ז. ומשלפניו לאו דוקא דלר"א אף מן החצר נמי דקאמר כל מה שצטרך מוכן הוא ורישא לא אחא לאשמעינן אלא היתר לנטול עינים אף שלא להסקה דאפילו רבנן צה דלמק"ט) צברייתא בגמרא והא דנקט משלפניו משום רבנן דפליגי דאפילו משלפניו להדליק אין לחצון לא: **מגב.** קסמין דקין וקשין מן החצר ומדליק בהן: **וחכ"א מגב משלפניו ומדליק.** אכל מן החצר לא הואיל ודקין הן וטורה לקושן מתמול לאו להכי קיימי ודקאמרת נוטל קיסם לחצון שניו (ב) (מתמול) און אית לן דאף משלפניו לא יטול אלא להדליק דלא נתנו [אלא] להסקה ובמתני פליגי: **ואין מוציאין אס האור.** משום דמוליד: **מן המים.** נותנים מים בכלי זכוכית לצננה ונותנו צמחה כשהשמש חס מאד והזכוכית מוציאה שלהבת ומציאין נעורת ומגיעים בזכוכית והיא צוערת כך שמעתי * כיפוט יוצר שיקר אחד מנאוי לומברדיא"ה: **מן העפר.** קרקע קשה כשחופפים אותה מוציאה אור כעין גריגשתא שלנו ממוקם מחפורת שלה: **רעפיס.** טייבול"ש: **אין מלננין.** צאור. ובגמרא * מפרש טעמא: **גמ' אוכלי**

מוסף תוספות

א. ובגין גמור הילק אסור אפי' בלא עשיית דפנות אבל קדרה דלא דמי לאהל כולי האי לא אחרור לאסור בלא עשיית דפנות. מוס' הל"א שנת ל"ו דיה צ"ה אומרים. ג. ועוד קשה הדבר לומר שילכו בגמרא כללי בהלכתא ואמרין הלכתא אריבא אסור ויבשתא שרי ולישנא דגמרא הוא דלא תלה בהד מתיב אמוראי ונימא דליתא. כבי האי לא אשכחן בשו"ת דובתא. רש"י. אבל לרש"י קשה דרב אשר יקבע הלכתא בש"ס דלא קיל הכי. ר"ש. סומן יב. ג. נע"י מרש"ל דיה נוטל ע"ש כל המוס'.

רבינו חננאל

וכן אם מבקש לצלות ביצה בעיני הוה הוא עושה, אחרת העליונה ונותן אחרת תחתיה. וכן [פוריא] אחרת את הקרשים ומניח את הרגלים. אין שומכין הקדרה שלא תפול בבקעת, וכן אין סומכין דלת בבקעת, שלא נתנו עינים אלא להסקה, ור' שמעון מורי. ואסקנא ר' שמעון אינו מתיר אלא כגון זה, אבל להנהיג בהמה ביו"ט במקל אסור, משום שגראה כהולק לירך ורוקנה. פירוש חזיונו מונין קוצים. מהו לנטול מהן עין כמין שפור לצלות בו צלי. ואסקנא והילכתא יבישטא שרי רטיבא אסור. דרש רבא לא תכנס אשה לבין העצים לישול מן עץ להכינו אוד, שנמצאת עושה כלי ואוד שונבר ביו"ט אסור להסיק בו ביום, דמסיקין ואין מסיקין בשברי כלים. למימרא דרבא כ"י סבירא ליה באיסור שבירי כלים, והא רבא אמר לשמעיה טוי רב בר אורא ושדי מעיה לשונרא דלא כר יהודה, דנתן ר' יהודה אומר אם לא היתה נבלה מע"ש אסורה לפי שאינה מן המוכן, ודחינן ההם נמי מוכן הוא, כיון דמסריחי מתמול הוה ברעיה למשידיה ויבשתא שרי רטיבא אסור. ויבשתא שרי רטיבא אסור. ויבשתא שרי רטיבא אסור. ויבשתא שרי רטיבא אסור.

קיסם לחצות בו שינוי ומגב מן החצר ומדליק. וחכ"א מלפניו מגב ומדליק.